

บทที่ ๖

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ดำเนินการศึกษาและวิจัยเพื่อให้ทราบถึงสภาพโดยทั่ว ๆ ไปของการเพาะเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง เช่น วิชาด้านการชีวิตและความเป็นอยู่ ประวัติความเป็นมาและการพัฒนาการเพาะเลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยง เครื่องมือและปัจจัยที่ใช้เพาะเลี้ยง ภาวะตลาดและช่องทางการจำหน่าย ตลอดจนทราบถึงรายได้ ค่าใช้จ่าย กำไรขาดทุน ผลตอบแทนจากการลงทุนและจุดคุ้มทุนของการเพาะเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังอีกด้วย เพื่อเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง

วิธีศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอบถามจากเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงในแหล่งตัวอย่างเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่าย การลงทุน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้งได้สอบถามเกี่ยวกับเงินลงทุนในปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงจากร้านค้าที่จำหน่ายในแหล่งตัวอย่าง เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับเงินลงทุนในการเพาะเลี้ยงปลากะพงขาว นอกจากนั้นยังได้สอบถามสภาพและปัญหาโดยทั่ว ๆ ไปของการเพาะเลี้ยงปลากะพงขาวจากเอกชนและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า การผลิตของปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่ตำบลหัวเขาแดง โดยเฉลี่ยต้นทุนการผลิตรวม ๓๐.๗๔ บาทต่อกิโลกรัม ร้อยละของกำไรสุทธิต่อค่าขาย ๔๘.๕๔ อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนร้อยละ ๓๗๑.๕๘ และจุดคุ้มทุนในการผลิต ๔๑๘ กิโลกรัมที่ยอดขาย ๓๑,๓๔๗ บาท ส่วนที่ตำบลเกาะยอโดยเฉลี่ยต้นทุนการผลิตรวม ๓๘.๘๓ บาทต่อกิโลกรัม ร้อยละของกำไรสุทธิต่อค่าขาย ๓๘.๒๓ อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนร้อยละ ๒๕๕.๕๘ และจุดคุ้มทุนในการผลิต ๕๐๘ กิโลกรัมที่ยอดขาย ๓๘,๐๖๔ บาท

ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของการเพาะเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง เช่น ปัญหาการผลิตลูกปลากะพงขาวไม่เพียงพอและทันต่อความต้องการของผู้เลี้ยง นโยบายการผลิตและจำหน่ายลูกปลาของสถานีประมงของทางราชการ ปัญหาข้อขัดแย้งในการผลิตลูกปลาของสถานีประมงเพื่อใช้เลี้ยงภายในประเทศหรือให้ส่งออกได้ ปัญหาการขาดแคลนความรู้และความเข้าใจในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกรผู้เลี้ยง ปัญหาการตลาดของปลาเนื้อที่ค่อนข้างจะจำกัด ปัญหาอาหารปลาที่ใช้เลี้ยงปลากะพงขาว ปัญหามลภาวะ ปัญหาเรื่องโรคปลาและศัตรูของปลา ปัญหาขาดเงินลงทุน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง จากแหล่งตัวอย่างในจังหวัดสงขลาพบว่า รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตลอดมา จากการศึกษาและวิจัยผู้เขียนมีความเห็นว่า การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ขัดขวางการพัฒนาการเพาะเลี้ยงปลากะพงขาวจนเป็นอุตสาหกรรมหลักที่จะก่อให้เกิดรายได้แก่ชาวชนบทที่ยากไร้ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง เอกชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจนภาครัฐบาล จะต้องร่วมมือแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ พร้อมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้

ปัญหาด้านการผลิตและจำหน่ายลูกปลากะพงขาว

เนื่องมาจากความสามารถในการเพาะพันธุ์ปลากะพงขาวอยู่ในวงจำกัด อีกทั้งการจับจากแหล่งน้ำธรรมชาติมีน้อย ความนิยมแพร่หลายในการเพาะเลี้ยงฯ เพิ่มขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างสูง ตลอดจนการส่งลูกปลากะพงขาวออกไปจำหน่ายต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนลูกปลากะพงขาวขึ้น กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้รับผิดชอบโดยตรงจะต้องมีการประสานงานร่วมกับเอกชน เพื่อแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงดังต่อไปนี้

๑. รัฐควรกำหนดนโยบายการผลิตและการจำหน่ายลูกปลากะพงขาวไว้ให้แน่ชัด โดยร่วมมือกันระหว่างส่วนราชการและเอกชนซึ่งเป็นผู้ผลิต กำหนดผลผลิต ช่วงระยะเวลาการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในแต่ละช่วงเวลา ทำให้ผลผลิตลูกปลากะพงขาวกระจาย ทำให้ภาวะการขาดแคลนน้อยลง ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นใจให้เอกชนที่จะลงทุนในการเพาะฟักและเพาะเลี้ยง ตลอดจนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงในภูมิภาคต่าง ๆ เริ่มการผลิตไม่พร้อมกัน ผลผลิตปลาเนื้อที่ได้ในอนาคตก็จะอยู่ในภาวะที่ทยอยกันไม่เกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาดในอนาคตอีกด้วย

๒. ส่งเสริมให้เอกชนสามารถเพาะพันธุ์และอนุบาลลูกปลากะพงขาวให้แพร่หลายขึ้นโดยรัฐจะต้องให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการเทคนิค คำแนะนำ ตลอดจนส่งเสริมการลงทุนด้านนี้ให้กว้างขวาง เช่น การลดหย่อนด้านภาษีอากรกับธุรกิจประเภทนี้ หรือการให้ความอนุเคราะห์ด้านอื่น ๆ เช่น การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจประเภทนี้ รวมทั้งให้ความมั่นใจในการลงทุนประเภทนี้ด้วย

๓. รัฐเองต้องปรับปรุงปัจจัยการผลิต ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนผลผลิตและลดค่าใช้จ่ายในการเพาะพันธุ์และอนุบาลลูกปลากะพงขาวโดยใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าในปัจจุบันซึ่งจะทำให้ผลผลิตมากขึ้นและค่าใช้จ่ายลดลง

๔. รัฐควรวางนโยบายการสกัดกั้นการส่งออกลูกปลากะพงขาวออกไปจำหน่ายต่างประเทศ โดยให้กระทรวงพาณิชย์เฝ้าระวังเอกชนโรงเพาะฟักให้น้อยที่สุดและให้ประโยชน์แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงมากที่สุด กล่าวคือในขณะนี้โรงเพาะฟักส่วนใหญ่อนุบาลลูกปลาที่ซื้อจากกรมประมงแล้วจำหน่ายต่อต่างประเทศเนื่องจากราคาสูงและชาวบ้านส่วนใหญ่ซื้อลูกปลาจากกรมประมงไปเพาะเลี้ยงมากกว่าซื้อจากเอกชนเพราะราคาถูกกว่าแต่ลูกปลาที่ซื้อจากกรมประมงได้รับคำร้องเรียนว่าตัวเล็กเกินไปอนุบาลยากและตายง่าย เพราะชาวบ้านยังขาดความรู้และความชำนาญจึงขอร้องให้กรมประมงอนุบาลให้ตัวโตกว่าปัจจุบันและขายราคาสูงหน่อย ซึ่งจุดนี้อาจจะช่วยลดปัญหาการส่งลูกปลากะพงขาวไปต่างประเทศได้บ้าง โดยในการกำหนดนโยบายการผลิต รัฐจะต้องหาความต้องการ

ของเกษตรกรและเอกชนที่ลงทุนเพาะเลี้ยงปลากะพงขาวทั่วประเทศโดยวัดจากความสามารถที่จะทำได้จริง และในขณะนี้รัฐยังคงต้องเป็นผู้ผลิตและมอบภาระการอนุบาลให้แก่เอกชนโรงเพาะฟักทำต่อโดยมีเงื่อนไขให้จำหน่ายให้เพียงพอในประเทศที่เหลือจึงส่งออกได้

ในการจำหน่ายลูกปลากะพงขาวในประเทศรัฐจะต้องกำหนดในด้านราคาคุณภาพ เพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดตัดตอนโดยรัฐจะให้ความอนุเคราะห์ในด้านสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำแก่โรงเพาะฟักเป็นการตอบแทน แต่ทั้งนี้ก็ได้ปิดกั้นเอกชนที่เพาะพันธุ์ปลาได้เองในการจำหน่ายทั้งในและนอกประเทศ เพราะรัฐจะกำหนดโควตาการส่งออกสำหรับโรงเพาะฟักที่ซื้อลูกปลากะพงขาวจากกรมประมง ทั้งนี้รัฐจะต้องกำหนดกลไกต่าง ๆ ให้ดีและประสานกันเพื่อไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลากะพงขาวได้

ส่วนปัญหาเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลากะพงขาวปลาเล็กจะน้อยลง เนื่องจากปลาที่ซื้อจากโรงเพาะฟักมีราคาสูงขึ้นและขนาดโตขึ้นซึ่งง่ายในการเลี้ยงมากกว่าปลาจากกรมประมง อาจจะทำให้เกิดการเสียชีวิตถ้าจะขาย หากจะมีการลักลอบส่งออกก็เป็นจำนวนน้อย ซึ่งแตกต่างจากการที่โรงเพาะฟักอนุบาลขายต่างประเทศมีจำนวนคราวละมาก ๆ แต่รัฐก็ควรจะมีการตรวจสอบควบคุมไปกับงานส่งเสริมด้วย

สำหรับกรมประมงเองภาระหนักในการผลิตและอนุบาลก็น้อยลง สามารถนำปัจจัยการผลิตไปทำประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ได้ ในขณะที่เดียวกันอาจเป็นแรงกดดันให้เอกชนช่วยตัวเองในการผลิตลูกปลามากขึ้นหากตลาดต่างประเทศยังต้องการลูกปลากะพงขาวอย่างมากต่อไป

๕. เอกชนโรงเพาะฟักลูกปลากะพงขาวควรจะมีเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอื่น ๆ ที่ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่หลังจากอนุบาลลูกปลากะพงขาวเพื่อลดค่าใช้จ่ายประจำที่มีอยู่และเป็นการเพิ่มพูนรายได้

ปัญหาการขาดความรู้และความชำนาญในการเลี้ยงปลากะพงขาว

ในการเลี้ยงปลากะพงขาว สาเหตุที่ทำให้ผลผลิตที่ได้ของเกษตรกรต่ำกว่าที่ควร เนื่องมาจาก

๑. ขาดความรู้และความชำนาญในการเลี้ยงปลากะพงขาว เช่น การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ การดูแลเอาใจใส่ การให้อาหารปลา ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของปลาและแหล่งที่ใช้เลี้ยงปลากะพงขาว เป็นต้น ซึ่งถ้าผู้เลี้ยงมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้แล้วจะทำให้การเลี้ยงปลากะพงขาวได้ผลดีและให้ผลผลิตสูง ตลอดจนอัตราการตายของปลาลดต่ำลง

๒. การละเลยไม่เอาใจใส่ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ดีของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำหน้าที่ส่งเสริมในการเลี้ยงปลากะพงขาว จึงทำให้ผลผลิตที่ได้ต่ำกว่าควร

๓. ไม่ได้ยึดอาชีพเลี้ยงปลากะพงขาวเป็นอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ทำเป็นงานอดิเรก ทำให้ผลผลิตที่ได้ต่ำกว่าที่ควรเพราะไม่ได้ทำอย่างจริงจัง ซึ่งผลผลิตที่ได้อาจไม่จูงใจให้ทำต่อไป

แนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านี้ รัฐมีส่วนอย่างมากในการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนโดยใช้วิธีเข้าถึงประชาชน กล่าวคือ การให้คำแนะนำแก่ชาวบ้านอย่างใกล้ชิดโดยให้ความรู้ทางด้านวิชาการและเทคนิคต่าง ๆ ที่จะทำให้การเลี้ยงปลากะพงขาวได้ผลดีโดยวิธีง่าย ๆ และเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามตลอดจนให้ผลดี ส่วนการฝึกอบรมระดับท้องถิ่นและระดับภาคมีความจำเป็นและสำคัญเพื่อให้มีการพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างรัฐกับเกษตรกร และเกษตรกรด้วยกันเอง ตลอดจนเอกชนหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาด้านการตลาดและราคาของปลากะพงขาว

ในปัจจุบันตลาดของปลากะพงขาวไม่กว้างขวางนักทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลผลิตของปลากะพงขาวที่ไม่แน่นอนจึงขาดคนกลางที่ดำเนินการแพร่กระจายผลผลิตไปยังตลาดอื่น ๆ ภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ ความนิยมในการบริโภคของตลาดภายในประเทศไม่กว้างขวางนักทั้งนี้อาจเนื่องมาจากราคาของปลากะพงขาวค่อนข้างสูง การบริโภคในครัวเรือนตามปกติจึงมีน้อย ส่วนใหญ่ใช้ประกอบอาหารจำหน่ายตามภัตตาคาร ร้านค้าใหญ่ ๆ เสียเป็นส่วนมาก

ดังนั้นหากต่อไปการส่งเสริมให้เพาะเลี้ยงปลากะพงขาวมีมากขึ้น การตลาดเพื่อลำเลียงผลผลิตสู่ผู้บริโภคจะต้องกว้างขวางขึ้นเพื่อรองรับผลผลิตที่ได้ ฉะนั้นแนวทางในการแก้ปัญหาการตลาดของปลากะพงขาวได้แก่

๑. การส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวกันในรูปแบบของสหกรณ์หรือกลุ่มต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและจัดจำหน่ายปลากะพงขาวต่อไป ซึ่งการรวมตัวกันจะทำให้ผลผลิตที่ได้รวมเป็นกลุ่มก้อนไม่กระจัดกระจายง่ายต่อการจัดจำหน่ายโดยกลุ่มหรือสหกรณ์เองและพ่อค้าคนกลาง เพราะปัจจุบันไม่มีใครกล้าเสี่ยงเพราะในบางครั้งหาผู้ซื้อได้แต่ไม่มีผลผลิตให้ลูกค้าทำให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้นการรวมตัวกันของเกษตรกรจะสามารถแก้ปัญหาการตลาดและราคาของปลากะพงขาวได้

๒. ให้รัฐเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในด้านการตลาด จัดให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พาณิชยจังหวัด หุตพาณิชย์ประจำประเทศต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อช่วยเหลือในด้านการตลาดของปลากะพงขาวในการรวบรวมและจัดจำหน่ายผลผลิตของปลากะพงขาวอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ส่งเสริมให้มีการส่งออกปลากะพงขาวไปต่างประเทศ เป็นปลาเนื้ออย่างแพร่หลาย เพื่อเป็นการขยายการตลาดของปลากะพงขาวให้กว้างขวางมากขึ้นเพื่อรองรับผลผลิตของปลากะพงขาวที่จะเพิ่มขึ้นเนื่องจากการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงปลากะพงขาว

๔. รัฐควรส่งเสริมพัฒนาระบบการขนส่งและเทคนิคการถนอมอาหารควบคู่ไปกับการส่งเสริมทางการตลาดอื่น ๆ เพื่อสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

ปัญหาด้านการส่งปลาเนื้อไปจำหน่ายต่างประเทศ

การส่งออกปลากะพงขาวไปจำหน่ายต่างประเทศเป็นการขยายการตลาดของปลากะพงขาวให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และเป็นการลดการขาดดุลการค้าของไทย ตลอดจนเป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เกษตรกรด้วย แต่ขณะนี้ตลาดต่างประเทศ คือ มาเลเซีย สิงคโปร์ ฮองกง และไต้หวัน ซึ่งเดิมเป็นลูกค้าที่สำคัญของเรา กลับกลายเป็นคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากประเทศเหล่านี้สามารถเลี้ยงปลากะพงขาวจากลูกปลาที่ส่งไปจากไทยและผลิตเอง

การแข่งขันในตลาด ราคา และคุณภาพของสินค้าเป็นสิ่งสำคัญมากในการแข่งขัน ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการแข่งขันเป็นเรื่องปกติในการค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดต่างประเทศ ส่วนราคาและคุณภาพของสินค้า ตลอดจนการดำเนินยุทธวิธีที่มีประสิทธิภาพ ในด้านการตลาดเป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งในขณะนี้ไม่มีหน่วยงานของรัฐและเอกชนช่วยเหลือ ในด้านการประสานงานติดต่อการค้ากับต่างประเทศ การขาดคนกลาง ไม่มีการรวบรวม และจัดการเรื่องผลผลิตปลากะพงขาว ถ้าสิ่งเหล่านี้ได้รับการแก้ไขพร้อมกับการแก้ไขปัญหาลูกปลาส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศดังที่กล่าวมาแล้วให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ก็เชื่อว่าตลาดต่างประเทศยังเปิดกว้างสำหรับปลากะพงขาวจากประเทศไทยอีกมาก เพราะความต้องการในต่างประเทศยังมีอีกมาก

นอกจากนั้นควรจะต้องพยายามให้มีการขยายตลาดต่างประเทศกว้างขวางออกไป เช่น ญี่ปุ่น ทวีปยุโรป และอเมริกา เป็นต้น โดยให้มีการร่วมมือประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นในเรื่องของราคาและคุณภาพ

ปัญหาสิ่งแวดล้อม โรค และศัตรูของปลากะพงขาว

ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นพิษนับ เป็นนโยบายที่สำคัญที่รัฐบาลได้ดำเนินการแก้ไข แต่การประสานงานของหน่วยงานของรัฐยังไม่คล่องตัว เท่าที่ควร จึงไม่สามารถแก้ปัญหาให้ทันกับความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ฯลฯ การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นพิษที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ เอกชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างรอบคอบและเด็ดขาดจึงจะประสบผลสำเร็จ

ส่วนปัญหาโรคและศัตรูของปลากะพงขาวรัฐจะต้องให้ความรู้ในด้านการป้องกันและรักษาโรคหรือศัตรูต่าง ๆ ที่จะเกิดกับปลากะพงขาว โดยการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุ การป้องกันและรักษาพร้อมทั้งคำแนะนำในการใช้ยารักษาโรค

ปัญหาด้านต้นทุนในการเลี้ยงปลากะพงขาว

ในปัจจุบันจะเห็นว่า การเลี้ยงปลากะพงขาวให้ผลกำไรสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากราคาของปลากะพงขาวค่อนข้างสูง แต่ในอนาคตหากในตลาดมีผลผลิตมากขึ้น คู่แข่งขันมากขึ้นแล้ว ราคาของปลากะพงขาวอาจจะลดลง ในขณะที่ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากดัชนีค่าครองชีพสูงขึ้น ฉะนั้นการลดต้นทุนการผลิตให้น้อยลง เท่าที่จะสามารถทำได้ เป็นวิธีการที่ดีและควรจะทำ

จากการศึกษาพบว่า การใช้ปัจจัยการผลิต เช่น คน เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ เช่น ไม่ว่าจะเลี้ยงปลาจำนวนเท่าใด เกษตรกรใช้คนเลี้ยงทั้งครอบครัวหรือในบางครั้งปลาที่เลี้ยงขายไปหรือตายไปจนเหลือจำนวนน้อย เกษตรกรก็ยังคงเลี้ยงปลาต่อไปซึ่งเป็นการสูญเสียของทรัพยากรที่ใช้อยู่ เกษตรกรควรจะมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งความรู้ต่าง ๆ ในการเพิ่มพูนรายได้ให้มากขึ้นรัฐควรช่วยเหลือให้ความรู้แนะนำในการเลี้ยงปลาสมทบหรือเลี้ยงกุ้ง เป็นการใช้ปัจจัยการผลิตให้มีประสิทธิภาพที่สุด

นอกจากนั้นการรวมกลุ่มเลี้ยงปลา เป็นสิ่งที่ดีและเกษตรกรบางท้องถิ่น ได้ริเริ่มทำกันแล้ว เพราะเป็นการประหยัดปัจจัยในการผลิตตลอดจนเป็นการประหยัดเวลา เช่น การซื้ออาหารปลาแทนที่ต่างคนต่างซื้อก็จะรวมกันซื้อในจำนวนมาก ๆ ราคาจะถูกลงและประหยัดค่าขนส่งและเวลาในการจัดซื้อด้วย

ฉะนั้นการลดต้นทุนการผลิตในการเลี้ยงปลากะพงขาวยังสามารถทำได้อีก หากการบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การรวมกลุ่มกันอย่างมีระบบและเป็นระเบียบ สามารถเป็นพลังในการต่อรองในเรื่องต่าง ๆ อีก เช่น การหาเงินทุนย่อมได้รับความเชื่อถือมากกว่าบุคคลคนเดียว หรือการรวมกลุ่มกันขายผลผลิตจะทำให้มีอำนาจการต่อรองมากขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุนที่ถูกต้องและครบถ้วนทำให้เกิดประโยชน์สำหรับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงอย่างยิ่ง เนื่องจากเกิดความไม่ถูกต้องในการคำนวณหาต้นทุนที่แท้จริงเพื่อกำหนดราคาขาย เพราะเกษตรกรนำเอาค่าใช้จ่ายส่วนตัวเข้าไปรวมเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลาด้วยจึงทำให้ต้นทุนสูงกว่าความจริง จึงควรแนะนำในเรื่องของการรวบรวมข้อมูลต้นทุนที่ควรจะเป็นจริงแก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลากะพงขาวให้ได้รับความรู้ในเรื่องนี้ด้วย

ข้อเสนอแนะอีกประการหนึ่งคือ การหาอาหารทดแทนปลาเบ็ดซึ่งเป็นอาหารสำคัญในการใช้เลี้ยงปลากะพงขาว รัฐจะต้องส่งเสริมการวิจัยเพื่อหาอาหารที่สามารถใช้เลี้ยงปลากะพงขาวทดแทนปลาเบ็ดอย่างจริงจังเพื่อป้องกันการขาดแคลนปลาเบ็ดในอนาคต ตลอดจนเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์น้ำวัยอ่อนไม่ให้นำมาใช้ก่อนวัยอันสมควรอีกด้วย

ข้อเสนอแนะเหล่านี้จะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการเพาะเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน แต่การแก้ปัญหาดังกล่าว ๆ จะต้องกระทำพร้อม ๆ กันไปทุกฝ่ายจะแก้ไข ณ จุดใดจุดหนึ่งอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร และความร่วมมือประสานงาน

กันทุกฝ่ายระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้การแก้ปัญหาต่าง ๆ สำเร็จ
ลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งจะยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่ทุกฝ่ายสมดังเจตนารมณ์ของรัฐบาลใน
การส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทดแทนสัตว์น้ำจากธรรมชาติ เพื่อป้องกันการขาดแคลน
อาหารโปรตีนของประชาชนตลอดจนเป็นการเพิ่มพูนรายได้เพื่อแก้ไขความยากจนของ
ประชากร และยกระดับความเป็นอยู่ของประชากรให้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย